

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії

**Digital Transformations and innovative technologies in the
economy: challenges, realities, strategies**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 17-19 червня 2022 р.)

Суми
Сумський державний університет
2022

УДК [330.34+330.336](063)
E45

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 5 від 17 листопада 2022 р.)*

E45 Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформации та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії»/ за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2022. – 75 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформации та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі електронного бізнесу і технологічних інновацій, цифрової трансформації освітніх систем, запровадження інноваційних технологій у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Digital transport and innovative technologies in the economy: challenges, realities, strategies" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of electronic business and technological innovations, digital transformation of educational systems, the introduction of innovative technologies in financial sector. .

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2022
© Сумський державний університет, 2022

ЗМІСТ

<i>Oleksandra Tverezovska</i> <i>Viktoria Alekseieva</i> <i>Olha Chumak</i>	Advantages of digital marketing in modern life.....	5
<i>Larysa Hrytsenko</i> <i>Maryna Brychko</i> <i>Veronika Litovtseva</i>	The significance of information technologies as an innovation factor in business activities in Ukraine	7
<i>Олена Кравченко</i> <i>Олексій Шаповал</i> <i>Алла Дмитренко</i>	Public and financial services in the contex of digitalization.....	10
<i>Liliia Derkach</i> <i>Larysa Hrytsenko</i> <i>Олена Крухмаль</i> <i>Коломієць П.Ю.</i>	Блокчейн технологія у бухгалтерському обліку й аудиті.....	13
<i>Олександр</i> <i>Тверезовська</i> <i>Вікторія Білошанка</i>	Role of sustainable finance in environmental protection in Ukraine.....	15
<i>Daria Tymoshyk</i> <i>Nataliia Letunovska</i> <i>Valeriia Koroshchenko</i>	Інструменти превентивного управління проблемними кредитами в умовах воєнного стану..	18
<i>Олена Пахненко</i> <i>Anzhelika Shalda</i> <i>Mária Pomffyová</i>	Тенденції розвитку банківських інновацій в Україні.....	22
<i>Yevhen Nikitchenko</i> <i>Anna Korzh</i> <i>Anastasiia Samoilkova</i> <i>Андрій Семенов</i>	Impact of information technologies on the activities of small and medium-sized enterprises.....	26
<i>Олександр</i> <i>Тверезовська</i> <i>Ірина Кожушко</i> <i>Olena Kryklii</i>	Marketing innovations in the activities of medical institutions under the influence of COVID-19.....	29
	The role of digital technologies in responding to COVID-19.....	31
	The influences of the digital economy on the degree of participation and trust in the responsible authorities.....	34
	Advantages and disadvantages of using cryptocurrency by enterprises.....	38
	Digital business communications as a direction of innovation transfer in the context of the COVID-19 pandemic.....	41
	Фінтех-екосистема: складові успішного розвитку ...	43
	Стан, основні тенденції та управління зовнішнім державним боргом України.....	47
	Conditions that determine the effectiveness of the use of immersive learning technologies.....	51

<i>Артем Сергеев</i>	Вплив штучного інтелекту на соціально-економічні системи.....	55
<i>Lyudmila Ryabushka</i>	Analysis of factors influencing foreign direct investment in Ukraine.....	58
<i>Andrii Yusiuk</i>	Modern trends of digital business communications and innovation transfer in medicine.....	62
<i>Anastasiia Samoilikova</i>		
<i>Margaryta Popelnuh</i>		
<i>Ігор Рекуненко</i>	Особливості використання монетарних інструментів національним банком України для впливу на грошовий ринок.....	64
<i>Артем Сергеев</i>		
<i>Олександра Тверезовська</i>	Стан, основні тенденції видатків державного бюджету України.....	68
<i>Анастасія Федан</i>		
<i>Svitlana Pokhylko</i>	State approach to digital transformation in Ukraine.....	72
<i>Anna Yeremenko</i>		

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

*Олександра Тверезовська, викладачка-стажист;
Вікторія Білошанка, студентка гр. ЕН-02/2ф;
СумДУ, Україна*

В період стрімкого розвитку інновацій, виникає потреба у впровадженні їх у багатьох фінансових та соціальних сферах. Тому впровадження інноваційних технологій у банківській сфері являється одним з основних напрямків її розвитку.

Потреба у розвитку банківських інновацій спричинена тим, що з їх допомогою у банку виникає можливість сформувати більшу клієнтську базу, бути більш привабливим, зменшити витрати і відповідно збільшити прибутковість, створювати значну конкуренцію, сформувати імідж найбільш інноваційного банку.

Один із перших прикладів інновацій банківського сектору, це інтернет-банк Egg, який був створений ще у 1998 році у Великобританії [1]. Але все ж глобальна цифровізація різних соціальних та фінансових сфер, в тому числі і банківської, розпочалася лише у 2015 році. На даному етапі лідерами за розвитком інноваційних технологій у світі є Китай, США, Великобританія (яка являється лідером за кількістю найбільш успішних необанків світу), Японія, Швейцарія та Німеччина [2]. Дані країни використовують більшість з існуючих інновацій, що дозволяє їм найбільш ефективно використовувати наявні ресурси. Але крім цих країн також у інших країнах Європи та Азії були впроваджені системи інтернет-банкінгу, спрощувалася ідентифікація користувача та здійснення розрахунків, в обіг входили електронні гроші, що зберігалися на електронних гаманцях, впроваджувалося онлайн-кредитування, і навіть створювалися віртуальні банки. Найменш розвинутим регіоном за інноваціями являється Африка та Південна Америка.

Натомість в Україні довгий період не відбувалося значних зрушень у даній сфері і впровадження інноваційних технологій в банках України не вважали пріоритетним напрямком. Певний період деякі нововведення у банках значно гальмувалися Національним Банком України. Так, наприклад, ще у 2016 році АТ КБ «ПриватБанк», запропонував низку інноваційних нововведень, а саме одним з перших у світі створив можливість купувати в Приват24 криптовалютні активи з вбудованим гаманцем та ввів P2P-кредитування в своєму електронному додатку, але НБУ попередив про незаконність даної діяльності і банк був змушений призупинити їх функціонування.

Проте починаючи з 2019 року НБУ почав активно підтримувати та сприяти впровадженню інновацій в діяльності банків. У період 2020 року було впроваджено стандарт для розрахунків – IBAN, що досить спростило як

національні, так і міжнародні розрахунки. Також НБУ є ініціатором впроваджень, які зможуть гарантувати безпеку користувачів та захистити їх особисті дані.

Також з 2020 року було узаконено ідентифікацію користувача з використанням BankID, що дозволяє ідентифікувати особу користувача через банківські дані. Тобто використовуючи лише логін та пароль до свого банку можна користуватися адміністративними, соціальними та фінансовими послугами. Що є досить зручним та допомагає скоротити витрати часу на фізичне відвідування установ.

Українці почали активно користуватися інноваціями банків у період пандемії Covid-19, що вмотивувало банки розширювати дану діяльність та впроваджувати все більше нововведень.

На даному етапі до основних інноваційних впроваджень у банківській сфері являються:

1. Система інтернет-банкінгу та мобільного банку. Більшість банків України впровадили дану технологію. Вона ґрунтується на створенні та використанні додатку, з використанням якого, клієнти можуть без відвідування фізичного відділення користуватися низкою банківських послуг, а саме внесення коштів за кредитом, сплата за комунальні послуги, відкриття депозитів, переказ коштів іншим особам, отримання банківських довідок, обмін валюти, відкривати нові платіжні карти та інші послуги. Впровадження такої системи допомагає банкам зменшити обсяги витрат, і відповідно збільшити прибутковість.

Серед українських банків, лідером за впровадженням системи інтернет-банкінгу являється АТ КБ «Приватбанк» з платіжною системою Приват24, яка являється найпопулярнішою та найзручнішою за думкою багатьох вітчизняних користувачів. Також банками, що надають послуги через інтернет-банкінг є: АТ «Ощадбанк», АТ «Райффайзен Банк Аваль», АТ «Альфа-Банк», АТ «ПУМБ» та ін.

2. Біометрична ідентифікація користувача. Даний процес полягає у ідентифікації користувача за відбитками пальців, розпізнавання обличчя та райдужки ока. Дана технологія має найбільшу надійність в порівнянні з іншими, що дозволить користувачам бути впевненими в надійності їх даних.

Використанням даної технології відомі АТ «Ощадбанк» використання відбитка пальців при підтвердженні операцій в їх додатку, та система розпізнавання обличчя FacePay24 запроваджена ПриватБанком.

3. Необанки. Сутність даних банків полягає у тому, що у них відсутні фізичні відділення, тобто отримувати послуги у даного банку можна лише з використанням мобільного додатку. Їх перевагами можна вважати відсутність витрат на утримання відділень та досить зручний функціонал, як і у випадку з інтернет-банкінгом.

Першим та найбільш популярним серед українських необанків можна вважати MonoBank. Через відсутність витрат на утримання інфраструктури, даний банк має більш гнучкі відсоткові ставки, що приваблює велику кількість клієнтів.

4. Безконтактні розрахунки. З даною технологією здійснення розрахунків відбувається за допомогою телефону або безконтактної картки. Задля цього в картах вбудовують чіп, який дозволяє здійснювати оплату без фізичного контакту з терміналом. А телефоном здійснити безконтактну оплату можна за допомогою бездротового зв'язку NFC. Також вже впроваджують безконтактну оплату з допомогою смарт-годинників, але дана технологія ще не ввійшла в загальний обіг і використовують її значно менше користувачів ніж попередні. Дані впровадження значно спрощують процес розрахунків у магазинах або інших установах і також забезпечують користувачів.

5. QR коди та цифрові гаманці. Система цифрових гаманців базується на тому, що користувач ввівши один раз дані своєї платіжної картки може здійснювати покупки та платежі з його використанням, без потреби у повторному введенні даних. Це спрощує та забезпечує покупки через інтернет. QR коди допомагають за допомогою найпростіших технологій, а саме додатку банку та телефону з вбудованою камерою, здійснювати переводы та оплату товарів.

Прикладом активного використання QR-платежів є Приватбанк, який одним з перших у світі впровадив дану технологію в своєму застосунку. Так користувачі можуть просто відсканувати код та без вводу даних отримувача здійснити легкий перерахунок коштів.

6. P2P-кредитування«Peer-to-peer». Дана технологія полягає у тому, що створюється певна онлайн-платформа, яка дає можливість користувачам залишати заявки на отримання позик, для створення або розвитку свого бізнесу, під відсотки залучати інвесторів до кредитування цих заявок. P2P кредитування є автоматизація багатьох послуг, внаслідок яких витрати компаній-посередників знижуються, тому позичальники мають змогу здійснювати запозичення для фінансування інвестиційних проєктів за нижчою вартістю.

7. FinTech компанії. Діяльність даних компаній являється найбільш інноваційною, оскільки вони займаються впровадженням програмного та технологічного забезпечення цифрової трансформації фінансового та банківського секторів. В Україні вже функціонує більше 100 подібних компаній.

Українські банки з найбільшою кількістю впроваджених інновацій мають спільні проєкти з FinTech компаніями. В даній співпраці розробкою інновацій займаються саме ФінТех компанії, оскільки вони більш забезпечені кваліфікованими, в даній сфері, кадрами та спрямовують діяльність на

постійний моніторинг потреб даного ринку. Натомість банки забезпечені великою кількістю клієнтів та фінансовими можливостями. Тобто впровадження в банках розроблених FinTech компаніями інновацій являється вигідною співпрацею.

Найбільш успішним прикладом є спільний проект Приватбанку, Visa та Kasta, щодо введення системи здійснення біометричної ідентифікації через Face ID. Також відбулося впровадження оплати проїзду за допомогою безконтактної картки за спільного проекту Ощадбанку та Visa.

Тому можна зауважити, що безперечним лідером за впровадженням інноваційних технологій на ринку банківських послуг являється АТ КБ «ПриватБанк», оскільки банк займався впровадженням інновацій, ще до загальної тенденції. І вже впроваджена велика кількість унікальних проєктів та ефективно використовуються інші інновації. Також лідерами у введенні новітніх технологій є такі банки як АТ «Ощадбанк», АТ «Райффайзен Банк Аваль», АТ «Укресімбанк».

Отже, впровадження інноваційних технологій є перспективним напрямком розвитку банківського сектору. Оскільки банківські інновації дозволяють більш ефективно використовувати наявні банківські ресурси. Активне впровадження інновацій в діяльності банків світу відбулося ще у 2015 році, натомість в Україні даний процес значно загальмувався і лише у 2019 році інновації банківського сектору стали пріоритетом, і вже можна виділити 6 напрямків нововведень, а саме система інтернет-банкінгу, біометрична ідентифікація, необанки, безконтактні розрахунки, QR коди та цифрові гаманці та FinTech напрямком.

Список використаної літератури

1. Необанки: закордонна історія та українська перспектива :Юридична газета online. URL : <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/neobanki-zakordonna-istoriya-ta-ukrayinska-perspektiva.html> (дата звернення: 02.06.2022 р.)

2. Тарасюк М. В., Кошечев О. О. Інновації в глобальній цифровій фінансовій сфері : оцінка трансформацій : *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Випуск 131. 2017. С. 94-110